

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. III. De juribus & prærogativis Metropolitanorum, atque Patriarcharum
seu Exarchorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

§. II.

De prainsinuatis Episcoporum gradibus.

DE his differit Elliesius præsentis 1. Dissertatione à §. 1. usque ad 6. §. Cujus summariam seriem hic afferemus, omni præcisâ concertatione.

5. *Primo* igitur Metropolis ex græci nominis etymo, significat primam & præcipuam cuiusque Provinciæ urbem, veluti reliquarum matrem. Quo sensu S. Athanasius in *Epist. ad solitarii degentes* Romam vocat totius Romanæ, id est, Imperij Metropolim. Quo insuper sensu Synodus Nicæna *can. 4.* Metropolitanum dicit illum Episcopum, qui primæ urbi alicujus provinciæ præpositus est, ac propterea in cæteras Provinciæ hujusmodi Ecclesias specialibus fruitur privilegijs ac juribus. Erant tamen antiquitus aliqua solum nominetenus Metropoles, nullum obtinentes jus Metropolitanum, sed honorem tantummodo; quemadmodum Nicænus Episcopus *actione 13. Concil. Chalcedon.* obtinuit nomen Metropolitanum; quamvis cæteris provinciæ Episcopis honore duntaxat fuerit præpositus; uti fusiùs iithæc traduntur ab Elliesio *præsentis §. 1.*
6. Porro Archiepiscopi nomen ipsi quandoque Romano Pontifici, vel Patriarchis adtribuebatur: successu tamen temporis id ipsum nomen sibi vendicabant insigniores quidam, simplices licet Episcopi, nullis poriunt Suffraganeis: at plerumque usurpatur jam de Metropolitis universis; uti latiùs hoc prosequitur Elliesius *præsentis §. 2.*
7. Antiquioribus præter eà temporibus Metropolitanus vocabatur Primas Provinciæ, uti liquet ex ijs, quæ Elliesius *loco citato* deducit, animadvertens *ibidem*; posterioribus sæculis cœpisse Primatum distingui à Metropolitanum, dum scilicet plures magnarum in Occidente urbium Episcopi, quibus aliqua supra cæteras Ecclesijs prærogativæ sunt attributæ, hunc titulum fuerunt consecuti.
8. *Secundo.* Metropolitæ majorem in Ecclesiâ dignitatem obtinebant Exarchi, uti clarè evincitur ex Concilij Carthaginensis *17. Can.* quo deccenitur in hæc verba: *Si quis injuriâ afficiatur à proprio Metropolitanum; apud Exarchum Diocesis, vel Constantinopolitanam sedem litiget.* Ubi, uti in alijs quoque Canonibus, nomine Diocesis non venit unius tantum Episcopatus; (quemadmodum hodie accipi solet) sed plurium Provinciarum districtus. Exarchus igitur propriè is est, qui Diocesi, hoc est, pluribus Provincijs præest: quamvis apud Græcos titulus Exarchi, quibusdam etiã Metropolitanis, imò Abbatum quoque Primicerio attributus fuerit, veluti Elliesius *præsentis §. 4.* fusiùs ostendit, *sequenti §. 5.* demonstrans insuper, Exarchos intelligi nomine Patriarchatum: qui olim ternario complectebantur numero, Romanus scilicet, Alexandrinus & Antiochenus Patriarchæ, juxta Concilij Nicæni *6. Canonem* ita sonantem:

*Antiqua consuetudo servetur per Ægyptum, Libanum, & Pentapolim, ut Alexandrinus Episcopus eorum omnium habeat potestatem, quia & Verba Romæ Episcopo pariter mos est. Similiter autem & apud Antiochiam, cæterasque Provincias sui privilegia servantur Ecclesijs. Plura de Patriarchæ nomine videri possunt apud Elliesium *cit. §. 5.**

Tertio. Mirari quis posset, cur in prædictis Nicæno Canone Episcopus seu Patriarcha Alexandrinus cœquetur cum Episcopo Urbis Romæ. Sed admiratio hæc statim cessabit, si cum Elliesio in *admonitione ad Lectorem super pag. 18.* obliervetur, hanc comparationem fieri duntaxat quoad jus Exarchicum, seu Patriarchatum, non verò quoad Primatum, quem Romana Sedes habet à Christo. Sicuti ergo Primatus Romani Pontificis ambit totum Christianum orbem, sic ejusdem Patriarchatus ex constitutione SS. Canonum, est circumscriptus limitibus Provinciarum sububicariarum; de quarum extensione, vel coarctatione fusiùs agit Elliesius *præsentis Dissert. §. ultimo à pag. 87.* Nobis autem sufficiat hic commemorari, quòd Symonides Patriarchatum Romani Pontificis per totum Occidentem porrigi, probet Græcorum, speciatim Zonaræ & Balsamonis confessionibus, juncto Divi quoque Hieronymi testimonio: quamvis hoc refutet Elliesius *præsentis §. 11.* quò Lectorem remitto: cum nostro instituto haud conveniat, hinc immorari.

Quarto. Prænomatis tribus Patriarchis successu temporis jungebantur alij duo, nempe Constantinopolitanus, ubi hæc ubi cœperat, esse Imperatoria Sedes, nec nã Hierosolymitanus Episcopus ob singularem ex Christo, redemptionis nostræ opus ubi peractæ, prædicationisque Evangelicæ ibidem inceptæ honorem ac reverentiam, cui proinde in Concilio Chalcedonensi *actio 7.* pro sua Diocesi tres assignatæ fuerunt Patriarchæ, relicti Antiocheno Orientis Diocesi obtinenti duabus Phænicis & Arabi. At Constantinopolitanò Patriarchatu per Synodi Constantinopolitanæ, atque Chalcedonensis Canones attributa est jurisdictio in Pontum, Asiam & Thraciam; uti hæc multis prosequitur Elliesius *cit. §. 11.* animadvertens *eodem in loco;* Ephesinum quoque, ac Calliensem Episcopos aliquid, præ cæteris Metropolitanis habuisse privilegij, & Diocesium suarum Patriarchas ac Exarchos fuisse.

§. III.

De juribus & prærogativis Metropolitanorum, atque Patriarcharum seu Exarchorum.

ELLIESIUS *præsentis §. 12. & 13.* rectè saponit, Primatis ac Metropolitanis, atque Patriarchæ jura & privilegia duplicis esse generis: nimirum honoris & potestatis: subditque, honoris præminentiam esse clariorē, quam ut indigeat explicari; at potestatem jurisdictionis consistere in tribus, nempe in jure ordinationis Episcoporum provin-

cia, seu Metropolitanorum Dioceseos; in facultate convocandi Concilij Provincialis, seu Diocelani, & insuper in inspectione super univervam Provinciam, aut Diocelin, ut fides & disciplina in ea servetur.

Primò. Jus ordinandi Episcopos Provincie in Metropolitanò hinc describitur à præsitato Elliesio. Nempe Clerum & populum urbis, cujus Episcopus modò defunctus erat, elegisse Episcopum: quia verò fieri non poterat, ut in eligendo non parum errarent, hominemque Sacerdotio indignum promoverent ad tantam dignitatem; ideo electiones examinandas & discutiendas fuisse ab illo, à quo debuerat ordinari. Quoniam verò magna fuisse orta turba, si cuius passim Episcopo licuisset Episcopum noviter electum ordinare, idcirco statutum fuisse, ut Episcopi electio confirmaretur ab Episcopis Provincie, præsertim verò à Metropolitanò. Hic igitur, ubi electionem secundum Canones factam, electumque Sacerdotio dignum esse, intellexerat, simul cum Episcopis Provincie illum ordinabat; veluti hoc jus Metropolitanum probatur ex Concilij Nicæni canone 4. & 6. Item Concilij Laodicensi can. 12. & Concilij Carthagenis can. 12. nec non Chalcedonensis can. 25. variisque Summorum Pontificum testimonijs, adductis à præallegato Auctore.

Quibus tamen minimè obstantibus, Pontifices Romanos succedentibus temporibus jus ordinandorum per univervum Occidentem sibi vindicasse, fatetur idem Elliesius, asserens, Metropolitanicæ ordinationum jura Romanos Pontifices ad se trahere conatos esse per concessionem Pallij: eò enim datum fuisse Pallium à Pontificibus, ut Metropolitanis possent plenà autoritate suæ Provincie Episcopos ordinare. Dein ad Pontificem Romanum devolutas esse appellationes judiciorum, quæ à Metropolitanis lata erant circa controversias exortas in electionibus. Insuper si Electores fuerant negligentes, aut si hominem minimè idoneum elegerant, devolutam esse electionem ad Romanum Pontificem. Ad hæc Romano Episcopo reservatù esse jus admittendi cessiones Episcopatuùm, decernendique translationes & coadjutorias, cum futurà successione. Denique confirmationem electionum omnium Episcoporum concessam esse Romano Pontifici, atque jus istud confirmatum esse Concordatis: quantumvis ad XII. usque sæculam Metropolitanis in Gallia jura sua facta restaque conservarint.

Secundò. Quoad Jus convocandi Concilij provincialis, rem in Metropolitanò ita se habere, pergit præsitatus Elliesius pag. 69. Cùm scilicet Ecclesiasticæ Provincie negotia in commune essent tractanda & tamen sine Episcopo Metropolitanò nihil fieri posset, ideo hujus fuisse, locum, & tempus Synodi indicere, & ad eam convocare Episcopos Provincie, quod minù rectè ab alio fieri potuisset. Hoc ergo etiam ante Concilium Nicænum ex

consuetudine verisimiliter habuisse Metropolitanum: et post Concilium Nicænum à Antiochenà Synodo cap. 20. id jus apertè fuisse delatum Metropolitanò. Quin etiam Cononibus, Synod. Laodicensi 40. Ecclesie Africane 7. & Concilij Chalcedonensis 19. sancitum fuisse, ne Episcopi à Metropolitanò vocati venire recusarent, poenis etiam in contumaces latis.

Tertiò. Jus inspectionis super totam Provinciam Metropolitanò, juxta præallegati Elliesij §. 12. inferebat generalem curam, ut omnia secundum Canones, rectèque ordinem fierent, utque Provincie Episcopi suo fungerentur officio. Quà de causà veterum fuit Episcopis Can. Apostolorum 34. & Antiocheni Concilij 9. aliquid majoris momenti sine Metropolitanorum auctoritate & consilio gerere. Quæ proinde inspectio ad varia extenditur. Metropolitanus namque est Judex Episcoporum suæ Provincie, dissidiarumque Ecclesiasticorum, quæ sunt adversùs ipsum Episcopum: quo tamen munere non solus, sed simul cum Synodo Provincie fungitur, juxta Concilij Chalcedonensis canonem 9. & 17. Item Concilij Carthagenis III. can. 6. & 7. Metropolitanus pariter cum Synodo judex est appellationum, quæ fiunt à sententiâ Episcoporum. Ex Concilij Nicæni can. 5. Antiocheni can. 12. & 20. Sardicensis can. 17. & Carthagenensis II. can. 8. Quòd si propter negligentiam, aut malitiam Episcopi sui, Ecclesia patiatur detrimentum, Metropolitanus cura extenditur ad bona etiam temporalia, juxta can. 11. septime Synodi. Nec porro sine Metropolitanis approbatione licere Episcopo ab Ecclesia sua discedere, sancitum habetur in Antiocheno Concilio can. 11. & 13. Item Sardicensi can. 7. & 96.

Quartò. Patriarcharum seu Exarchorum potestas & jurisdictionis pariter extendebatur ad ordinationes Metropolitanorum, atque ad facultatem Synodi Dioceseon convocandi, & ad aliquam super Diocelin univervam inspectionem. De quo primo Patriarcharum jurè Elliesius præsentis §. 13. falius tractans asseverat, id nec antiquissimum esse, nec ubique observatum. Olim enim Metropolitanos ab Episcopis comprovincialibus esse ordinatos. Sed quia post mortem Metropolitanis inter Episcopos comprovinciales nullus occurreret majoris autoritatis, à quo possent dissidia inter provincie Episcopos forsan oritura componi, procedente tempore consuetudinem hanc invaluisse, ut post electionem Metropolitanis à Clero & populo, itemque post confirmationem ejus ab Episcopis comprovincialibus factam, Patriarcha totius Diocesis acciretur, ut is Metropolitanum consecraret. Cujusmodi jus in Concilio Chalcedonensi unà cum Patriarchatu concessum esse Constantinopolitano Episcopo. Idem de Antiocheno Patriarcha affirmari ab Innocentio Papa epist. 16. ad Alexandrum Antiochen.

De Alexandrino & Romano Patriarchis rem extra dubium esse, utpote qui non modò Metropolitanos, sed uniuersos Patriarchatus sui Episcopos ordinassent. Jus porrò ordinandi Metropolitanos intrà Palæstinam *actione 7. Concil. Chalcedon.* delatum esse Ierosolymitano Præsuli. Ipsos denique Patriarchas solitos fuisse ordinari ab Episcopis ex Diocesi uniuersa, præcipue uero ex ea provincia, cujus Metropolis erat Patriarchalis sedes, convocandis. Qua de re plura uideri possunt apud Eliesium *præsenti §. 13.*

17. *Quintò.* De posterioribus Patriarcharum prærogatiuis, Concilij scilicet convocandi potestate, & super totam Diocesim inspectione, obseruat Eliesius *in sine dict. §. 13.* uix ullam posse difficultatem esse. Nam statim, atque recursum datus est à Synodo Provinciae ad Synodum Diocesanos, uelut in Concilio Chalcedonensi *can. 9.* extat sancitum, haud fuisse dubium, quin Patriarchæ jus habuerint, Episcopos ad Concilium invitandi. Cætera uero iura inspectionis, seruatâ eadem proportione, ita competere Patriarchæ super Diocesim, sicuti Metropolitanis conveniunt supra Provinciam. Nullum porrò Patriarcham habuisse maiorem in suâ Diocesi potestatem; quam Alexandrinum. Nam præter omnium Episcoporum ordinationes, adeo fuisse ab ipso dependentes ceteros Episcopos, ut nihil maioris momenti sine ipso facere auderent. Hinc in Concilio Chalcedonensi *actione 4. Aegypti* Episcopos adeo enixè obtestari Patres Concilij, ne ad subscriptionem fidei sine Archiepiscopo adigantur, quia extra sententiam & iussum ipsius nihil ejusmodi facere poterant.

§. IV.

An Metropolitana, aut Patriarchica dignitas fuerit à Christo, uel Apostolis instituta?

18. **D**uas hæc dere sententias profert Eliesius *cit. Dissert. 1. §. 6.* Sunt enim, inquit, nonnulli, qui Metropolitanicam & Patriarchicam dignitatem uelint à Christo institutam fuisse: alij uero ab Apostolis id factum esse, autumant: quam sententiam tuetur Petrus de Marca. Placeat proinde in primis uidere, in quo censu prædictas sententias habeat ille Theologus.

19. *Primò.* Metropolitanicam, aut Patriarchicam dignitatem à Christo institutam fuisse, ad instar meri commenti, omni uerisimilitudinis umbrâ carentis habet *prædictus* Eliesius ex sequenti argumento. Christus enim extra Judæam non prædicauit, nec ulla Gentilium urbes, quamdiu uixit, uel per se, uel per suos ad fidem convertit. Dici ergo non potest, eum de facto Metropoles & Patriarchias instituisse.

20. Si affirmetur, Christum Apostolis præcepisse, ut post conversionem gentium Metropolitanos & Patriarchas instituerent: hoc etiam gratis fingit, contendit idem Eliesius,

cùm nullum ejusmodi præceptum sive in scriptis Litteris, sive in antiquorum Patrum monumentis extet. Exordiendo namque à primâ Ecclesiæ institutione, Apostoli præcipue orbis partes peragrârunt, nulli aut urbi, aut loco ad dicti. Apostolis plures accessere comites ejusdem laboris ac ministerij participes, quales erant Paulus, Barnabas, Crescens, & Thimotheus: qui Ecclesias innumeras fundarunt, & ut inquit Clemens Romanus in *epistola ad Corinth.* tam eorum, qui crederent, quam qui credituri erant, Episcopos & Diaconos constituerunt. Ubi uero illi è uiris excessere, qui ab ipsis Apostolis constituti erant, in defunctorum locum ab alijs celebribus uiris cum consensu totius Ecclesiæ uel tum Episcopi, tum ministri constituti sunt, quin legatur, fuisse uel Metropoles, uel Patriarchias erectas.

Secundò. Pergit Author *præsatus*, fatendum quidem esse, Apostolos in aliquibus locis diutius esse demoratos, uel quia ita placebat Ecclesiarum illarum, in quibus degebant, status, uel quia jam senio confecti, satis multas Ecclesias fundarunt. Sic namque Ioannes extremo uitæ tempore substitit Ephesi, unde Ecclesias Asiæ regebat, ceteris Episcopis Apostolicâ dignitate superior: uel denique quia Ecclesias quasdam præ ceteris elegerunt, in quibus mori uoluerunt, ut Petrus & Paulus Romanam. Negari quoque non potest, quin Apostolis ceteris, quos constituerant, Episcopis quodammodo superiores fuerint, ut de Paulo uidere est, qui Corinthios tantè reprehendit auctoritate. Verùm de his non est quæstio, sed hoc unum controvertitur: *Utrum* Apostoli aliquibus Ecclesijs à se fundatis, illarumque Episcopis peculiaria quedam, aut privilegia præ ceteris, & in ceteris concesserint, illarumque Patriarchatum, Exarchatum & Provinciarum divisionem instituerint?

§. V.

Argumenta Petri de Marca circa Metropolitanicam & Patriarchicam dignitatis ab Apostolis factam institutionem constanter ab Eliesio.

Primò. Hic Præsul Parisiensis *lib. 6. de concordia cap. 1.* contendit, Apostolos Orbem Ecclesiasticum in Provincias distribuisse ad exemplum dispositionis civilis. Copias asserti sui probationem desumit ex auctoritate sanctorum Petri & Pauli, quorum primus scribens ad novos Christianos *Epist. 1. cap. 1.* compellat eos per Provincias Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Bithyniæ & Asiæ; alter uero distinguit Ecclesias Macedoniæ, & Asiæ.

Verùm Eliesius *cit. §. 6.* reponit, hanc probationem non probare, Ecclesiarum in Provincias distributionem ab Apostolis institutam fuisse: sed tantum distinctas fuisse Ecclesias, propter distinctionem Urbium & Provinciarum. Ecclesias quippe nihil aliud esse, quam fideles; cum ergo fideles in va-